

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 201/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Hencovskou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie v konaní sp. zn. 7C/265/2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 7C/265/2016. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal mu finančné zadosťučinenie 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania.
2. Obchodná spoločnosť [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) podala 11. februára 2016 žalobu o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Žaloba bola 11. marca 2016 postúpená okresnému súdu.
3. Žalobca podal 8. júna 2020 návrh na pripustenie zmeny na strane žalobcu a návrh na zmenu žaloby, a to z dôvodu, že pohľadávka žalobcu priznaná mu rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 10C/45/2019 z 3. decembra 2015 v sume 52 348, 21 eur s príslušenstvom so všetkými nárokmi a právami s ňou spojenými bola postúpená na sťažovateľa. O návrhu na pristúpenie žalobcu okresný súd do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti chronologicky rekapituluje priebeh konania a vyslovuje presvedčenie o dlhých obdobiach nečinnosti okresného súdu (december 2016 – apríl 2019, apríl 2019 – dosiaľ). Pokladá za neakceptovateľné, aby okresný súd od roku 2016 nevykonával vo veci ani jedno pojednávanie a za obdobie takmer šiestich rokov neposkytol ochranu právam, ktorých ochrany sa žalobca podanou žalobou domáhal. V dôsledku nečinnosti okresného súdu sa navyše nevie domôcť ani toho, aby súd rozhodol o pripustení zmeny žalobcu v dôsledku postúpenia pohľadávky. Postavenie sťažovateľa je tak doteraz neisté.

5. Podaniu ústavnej sťažnosti predchádzala sťažnosť na prietahy podaná 18. mája 2020, a napriek tomu, že predsedníčka okresného súdu zistila v konaní nečinnosť, dosiaľ nedošlo k náprave tohto stavu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

7. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ústavný súd vychádza z toho, že ich účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 171/20).

8. Špecifickou črtou ústavnej sťažnosti je postavenie sťažovateľa, ktorý sa na základe singulárnej sukcesie domáha vstupu do žalovaného konania na miesto žalobcu.

9. V prípade singulárnej sukcesie sa na zmenu procesnoprávneho vzťahu vyvolanú zmenou hmotnoprávneho vzťahu vyžaduje (na rozdiel od sukcesie univerzálnej) rozhodnutie orgánu verejnej moci, napríklad súdu podľa § 80 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), čo je aj prípad sťažovateľa. Výsledkom je zmena v osobe pôvodného subjektu (právneho predchodcu). Zmena subjektu konania na základe právnej skutočnosti (univerzálna sukcesia) a na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci (singulárna sukcesia) nemôžu spôsobovať priznanie zásadne rozdielného obsahu alebo rozsahu práv týchto právnych nástupcov, pretože striktné vnímanie spôsobu právneho nástupníctva by viedlo k prílišnému právnemu formalizmu, a to za súčasného opomenutia esenciálnej skutočnosti, že vstupom subjektov do existujúceho konania nevzniká nový procesnoprávny vzťah, ale „nové subjekty“ sú právnymi nástupcami pôvodných subjektov konania, pokračujú v konaní s rovnakým predmetom a v konaní pred orgánom verejnej moci sa naďalej domáhajú svojich práv alebo určenia povinností (I. ÚS 271/2021).

10. Okrem právnych účinkov singulárnej sukcesie judikovaných ústavným súdom (m. m. I. ÚS 52/01, IV. ÚS 222/03, II. ÚS 373/06, III. ÚS 182/2011, III. ÚS 193/2013,

II. ÚS 459/2015) je potrebné zdôrazniť, že vstupom do konania na miesto žalobcu alebo žalovaného nedochádza k prístupiu do konania (§ 79 CSP) a ani k intervencii (§ 81 a nasl. CSP), ale dochádza k absolútnemu nahradeniu pôvodného subjektu konania novým subjektom, ktorý vstupuje aj do jeho práv a povinností, čo možno vyvodiť z textácie právnej úpravy, a to „*Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná*“, pričom ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu do konania (§ 80 ods. 1 a 3 CSP), a teda si je vedomý aj existujúcich „výhod a nedostatkov“ prebiehajúceho konania. Na podklade uvedeného ústavný súd uzatvára, že sťažovatelia, ktorí v dôsledku singulárnej sukcesie pristúpili na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci do konania poznačeného prietahmi, sú oprávnení namietat' postup orgánu verejnej moci a porušenie svojich práv od začiatku namietaného konania.

11. Sťažovateľova situácia je ale charakterizovaná ním samým tvrdenou skutočnosťou, že okresný súd dosiaľ o jeho návrhu na pripustenie zmeny na strane žalobcu nerozhodol. Sťažovateľ sa tak nestal účastníkom predmetného civilného sporového konania. Pritom ústavný súd ako orgán ochrany ústavnosti oddelený od sústavy všeobecného súdnictva nie je v aktuálnom štádiu civilného sporového konania oprávnený nahrádzať záver okresného súdu o tom, či sú alebo nie sú splnené podmienky na vyhoviecie návrhu, ktorý žalobca podľa § 80 ods. 1 CSP podal.

12. Z uvedených dôvodov na prípad sťažovateľa nie je aplikovateľná ustálená rozhodovacia prax ústavného súdu rekapitulovaná v bodoch 9 a 10 tohto uznesenia. Konkrétne to znamená, že sťažovateľ sa do právoplatného rozhodnutia o návrhu na jeho vstup do konania na miesto žalobcu nemôže dovolávať ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za obdobie trvania žalovaného konania od jeho začiatku. Pritom odôvodnenie ústavnej sťažnosti zrozumiteľne naznačuje sťažovateľovo očakávanie, že pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd vezme do úvahy postup súdu od podania žaloby žalobcu, resp. jej postúpenia okresnému súdu v marci 2016. Pokiaľ by však ústavný súd toto očakávanie naplnil, prejudikoval by rozhodnutie okresného súdu o návrh na vstup sťažovateľa do konania na miesto žalobcu, čo mu (ako už bolo uvedené) neprináleží.

13. Právna neistota sťažovateľa relevantná pre predbežné prerokovanie jeho ústavnej sťažnosti tak môže byť časovo lokalizovaná a ústavným súdom posudzovaná len od podania návrhu žalobcu podľa § 80 ods. 1 CSP, k čomu došlo 8. júna 2020.

14. Postup okresného súdu v konaní v období od 8. júna 2020 sa podľa chronológie predloženej sťažovateľom vyznačuje nariadením pojednávania na 23. september 2020, ktoré však bolo odročené. Z hľadiska predmetu rozhodovania (vstup do konania) determinujúceho právnú neistotu sťažovateľa tak podľa skutočností tvrdých sťažovateľom v ústavnej sťažnosti možno postup okresného súdu hodnotiť ako celkom pasívny. Ide však o obdobie 1 roka a 9 mesiacov, počas ktorého sťažovateľ nevyužil ani sťažnosť na prietahy podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorej vyčerpanie síce nepredstavuje podmienku prípustnosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd ju však v hraničných prípadoch vyhodnocuje ako súčasť kritéria správania sťažovateľa v žalovanom konaní. Sťažnosť na prietahy z mája 2020 bola podaná

žalobcom, čo s ohľadom na individuálny charakter základných práv a slobôd nie je možné v prospech sťažovateľa, ktorý je odlišným subjektom práva, pričítať.

15. Nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (II. ÚS 63/05). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04 a iné).

16. Rekapitulujúc rozhodujúce skutkové okolnosti, ústavný súd uzatvára, že vo vzťahu k otázke, ktorá ako predmet rozhodovania okresného súdu vyvoláva u sťažovateľa právnu neistotu, možno v postupe okresného súdu identifikovať priesťah. Ten však s ohľadom na jeho trvanie (1 rok a 9 mesiacov) pri zohľadnení ostatných okolností veci rezultuje do záveru o intenzite zásahu do označených práv sťažovateľa, ktorá neodôvodňuje zásah ústavného súdu v podobe vyhovenia ústavnej sťažnosti.

17. Ústavnú sťažnosť preto ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Ústavný súd dodáva, že odmietnutie ústavnej sťažnosti nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť alebo neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať a jej intenzita sa stane ústavne neudržateľnou, sťažovateľ sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu